CONSORZI DA SCOLA
SUMVITG-TRUN

CONSORZI DA SCOLA SUMVITG-TRUN

Parlament da scolarAs

Concept executoric

Cuntegn

Introducziun 3
1. Finamiras 4
2. Informaziuns generalas 4
3. Structura 4
4. Organisaziun 5
4.1 Organisaziun dallas sesidas 5
4.2 Cuntegn dallas sesidas 5
4.3 Protocol 5
4.4 Preparaziun 6
4.5 Colligiaziuns 6
5. Dretgs e cumpetenzas 6
5.1 Dretgs dil parlament 6
5.2 Cumpetenza da decisiuns 6
6. Obligaziuns e pensums 7
6.1 Obligaziuns 7
6.2 Pensums 7
6.2.1 Presidi 7
6.2.2 ActuarA 7
6.2.3 Commembers/commembras 7
6.2.4 AssesurAs 7
7. Finanzas e preventiv 8
7.1 Indemnisaziuns 8
7.2 Preventiv 8
8. Determinaziuns finalas 8

Introducziun

Il spaci per reflectar libramein ei ozilgi gest egl ambient scolastic savens memia pauc avon maun, demai che tal ei savens gia emplenius ordavon cun tematicas e concepts fixai. Giuvenils drovan ord quei motiv pusseivladads da saver inoltrar lur meinis e lur ideas concernent la concepziun d'ina convivenza pascheivla e da stema vicendeivla che possibilitescha in agir cun respect, toleranza e responsabladad, conform al maletg empalont dil Consorzi da scola.

Sin basa dalla valetaziun e promoziun da scola 2015-2019 entras igl inspectorat duein la collaboraziun e la cunresponsabladad da nos giuvenils dil scalem superiur daventar in impurtonta cumponenta da nossa cultura da scola, per aschia promover in bien clima da scola.

Cun l'introducziun d'in parlament da scolarAs duein nos giuvenils superiurs vegni promovi e provocai supplementarmein da surprender responsabladad. Entras quella pusseivladad da participaziun duein ils giuvenils sentir ch'els sezs ein in' impurtonta part dil Consorzi, che lur meini ei dumandaus e giavischaus e che quel sa menar a resultats vesibels. Els emprendan da surprender responsabladad, da patertgar sur lur agens cunfins ora, da representar lur meini ed era d'acceptar differents meinis. La toleranza enviers frustraziun sco era las habilitads da far cumpromiss e da menar dialogs vegnan rinforzadas. Plinavon emprendan ils giuvenils d'enconuscher process democratics e da menar protocols. Il parlament da scolarAs dat pia buca mo la pusseivladad als scolars ed allas scolaras da collaborar e discutar, mobein gioga era in'impurtonta rolla en il svilup da cumpentenzas dils giuvenils.

Il parlament da scolarAs survescha sco gremi, el qual damondas, tematicas, ideas e giavischs da scolaras e scolars san vegnir discutai. Tut tenor basegns enquera il parlament da scolarAs pusseivladads per midadas e/ni realisescha supplicas e giavischs. Il parlament da scolarAs garantescha aschia als giuvenils ina vusch consultativa e conresponsabladad el e pil menaschi da scola e possibilitescha ad els in inscunter cul mund dils carschi.

Il parlament da scolarAs duei esser in ligiom schibein per ils giuvenils dil scalem superiur in cun l'auter, sco era denter ils giuvenils dil scalem superiur ed ils ulteriurs acturs dil Consorzi, sco las persunas d'instrucziun, ils menaders da partiziun/da scola, il cussegl da scola, ils pedels etc. Il parlament promova la communicaziun e la relaziun denter quels acturs e possibilitescha als giuvenils aschia in access direct al svilup dalla cultura e la veta da scola.

1. Finamiras

Finamiras	Indicaturs da success
possibilitar alLAs scolarAs dalla SUP participaziun al menaschi da scola	project «Parlament da scolarAs» ei realisaus, damondas ed ideas vegnan tractadas
svilup da cumpetenzas entras process democratic e participativ	senn da responsabladad e cunscienzia da sesez, toleranza enviers frustraziun e savida da democrazia ein rinforzai
possibilitar alLAs scolarAs dalla SUP con-concepziun e condecisiun	propostas dils giuvenils vegnan recepidas e risguardadas
incorporar il parlament da scolarAs al Consorzi a liunga vesta	la purschida vegn nezzegiada dils giuvenils dalla SUP
promover a liunga vesta in bien clima da scola	brat e collaboraziun denter ils giuvenils (ellas classas) promova il spért da cumminonza e dad els suondan resuns positivs

2. Informaziuns generalas

- Il parlament da scolarAs cumpeglia il scalem superiur.
- Ils/las representantAs per mintga classa vegnan elegiDAS dils/dallas conscolarAs da classa, mintgamai per in onn da scola.
- Ils/las assessurAs vegnan elegiDAS dil team dil scalem SUP ella davosa sesida digl onn da scola, mintgamai per in onn da scola.
- Las elecziuns dils/dallas representantAs dalla 2./3. superiura suonda mintgamai el decuors dallas davosas 3 jamnas da scola digl onn da scola precedent, ils/las representantAs dalla 1. superiura vegnan elegiDAS el decuors dallas empremas 2 jamnas dil niev onn da scola.
- Alla fin digl onn da scola dat ei in'occurrenza da recreaziun communabla pil parlament da scolarAs, ils/las scolarAs survegnan liber per quell'occurenza, las pdi vegnan substituidas. L'organisaziun da quest'occurrenza ei caussa dil parlament da scolarAs.

3. Structura

Mintga classa dil scalem SUP ei representada cun 2 commembers/commembras el parlament da scolarAs. Il parlament seconstituescha suandontamein:

- Presidi: 1 scolarA dalla 3. SUP
- Actuar (Vicepresidi): 1 scolarA dalla 2. SUP
- Commembers: 1 scolarA dalla 3. SUP, 1 scolarA dalla 2. SUP, 2 scolarAs dalla 1. SUP

Il parlament seconstituescha sesezs tenor la structura suranumnada.
Duas persunas d'instrucziun fan part al parlament sco assessurAs. Ellas han negin dretg da votar, denton in dretg da veto.

4. Organisaziun

4.1 Organisaziun dallas sesidas

- Duront in onn da scola dat ei min. 7 sesidas.
- Las sesidas han liug duront il temps da scola.
- Il termin per las sesidas sto vegnir coordinaus cun las pdi da classa ed ils/las assessurAs
- Las/ils assessurAs astgan buc haver instrucziun duront quei temps.
- Ina sesida cuozza maximal ina lecziun.
- Las sesidas duein suandar ina gliesta da tractandas (mir'annexa) che vegn tarmessa a mintga representantA in'jamna avon la sesida.

4.2 Cuntegn dallas sesidas

Duront las sesidas vegn disctutau tematicas

- ch'ils/las delegai/delegadas dallas classas apportan,
- ch'ils/las assessurAs apportan davart dallas persunas d'instrucziun,
- d'acturAs externAs, sco p.ex. Cussegl da scola, meinascola/meinapartiziun, pedels,

Las sesidas sebasan sin suandontas tractandas:

- Beinvegni
- Approbaziun dil protocol
- Informaziuns/Elecziuns (all'emprema sesida)
- Tematicas inoltradas dallas classas, pdi ed externs
- Ulteriurs temas
- Varia

Ils temas per las tractandas – en special tematicas – duein ton sco pusseivel vegnir inoltrai ad uras al/alla presidentA per metter sin tractanda.

4.3 Protocol

- Il protocol vegn menaus digl/dalla actuarA.
- Il protocol duei dar investa ellas decisiuns pridas ed en damondas aviartas, resp. en puncts ch'ein da sclarir cun ulteriurs gremis (Cussegl da scola, meinapartiziun, pedels etc.).
- Il protocol duei cuntener il proxim termin da sesida sco era tractandas aunc aviartas.
- Ils/las assessurAs prendan in'emprem'investa dil protocol scret e fan sche necessari adattaziuns.
- Il protocol finalisau vegn distribuius a tutTAs commembers/commembras dil parlament, als/allas assessurAs, al meinapartiziun ed al presidi dil Cussegl da scola, quei succeda entras ils/las assessurAs.
- Ils/las commembers/commembras dil parlament rapportan cuort a lur classa dalla davosa sesida (sin basa dil protocol).

4.4 Preparaziun

- La preparaziun dils/dallas commembers/commembras sin las sesidas dil parlament duei succeder el temps liber.
- La preparaziun dalla classa sin las sesidas dil parlament duei succeder duront la lecziun da classa.
- Duront la lecziun da classa rapportan ils/las representantAs dil parlament informaziuns ord il parlament all'entira classa. Els rimnan puncts da discutar el parlament. Plinavon han els cheu la pusseivladad da discutar tractandas previdas per la proxima sesida dil parlament.

4.5 Colligiaziuns

Propostas, ideas per projects e damondas per midadas vegnan discutadas els, resp. cun ils gremis responsabels (Cussegl da scola, meinapartiziun, team da pdi, pedels etc.), quei entras ils/las assessurAs, sche giavischau en accumpignament d'inA representantA dil parlament da scolarAs.

5. Dretgs e cumpetenzas

5.1 Dretgs dil parlament

Ils/las representantAs dil parlament da scolarAs han ils suandonts dretgs:

- purtar en tuttas ideas sin moda democratica, da discutar ellas e tut tenor realisar ellas
- tschentar damondas a tutTAs acturAs pertuccai/pertuccadas
- discutar problematicas dil mintgagi da scola ed encurir sligiaziuns adattadas per migliurar ni midar la situaziun
- purtar cunresponsabladad per la cultura ed il svilup da scola
- survegnir acceptanza entras las persunas d'instrucziun, il menader da scola/meinapartiziun ed il Cussegl da scola concernent decisiuns pridas el parlament
- retscheiver in budget definau
- survegnir agid ed accumpignament entras ils/las assessurAs
- retscheiver alla fin da lur perioda d'uffeci ina confirmaziun a scret dil Consorzi davart lur engaschi el parlament, sco era saver separticipar all'occurenza finala dil parlament

5.2 Cumpetenza da decisiuns

Ils/las assessurAs ein obligai d'orientar il parlament da scolarAs avon scadina decisiun davart lur cumpetenzas da decider en caussa. Igl ei denton desiderabel da surschar al parlament aschi bia cumpetenza da decider sco pusseivel. Tut tenor tematica tractandada sa la cumpetenza da decider dil parlament pia variar.

- **Cumpetenza da decisiuns directa**
  En caussas ch'ein buca ligiadas vid leschas ni uordens da scola e che pertuccan en emprema lingia ils giuvenils sezs ha il parlament ina schinumnada cumpetenza da decider directamein. Quei vul dir, il parlament sa decider en atgna reschia davart questas caussas.

  Exempel: Fundaziun d'ina gruppa da lavur ch'empren communablamein per clausuras.

- **Cumpetenza da decisiuns indirecta**
  En caussas ch'ein ligiadas vid leschas ni uordens da scola ha il parlament ina schinumnada cumpetenza da decider indirectamein. Quei vul dir, il parlament sa buca decider en atgna reschia davart questas caussas, sa denton decider da purtar ina damonda al gremi responsabel (p.ex. meinascola, cussegl da scola etc.), il qual sa prender la decisiun sin basa dall'intervenziun dil parlament da scolarAs.

  Exempel: Midadas vid igl uorden da scola ston vegnir approbadas dil Cussegl da scola.

6. Obligaziuns e pensums

6.1 Obligaziuns

Ils/las representantAs dil parlament da scolarAs han las suandontas obligaziuns:

- participaziun a tuttas sesidas dil parlament
- participaziun allas discussiuns e quei a moda constructiva e cun respect
- rimnar il meini dall'entira classa e representar quel el parlament
- informar lur classa davart discussiuns e decisiuns el parlament
- prender – tut tenor la persuna d'instrucziun responsabla – suenter la materia munchentada a caschun d'ina sesida dil parlament

6.2 Pensums

Mintga funcziun el parlament ha ils suandonts pensums:

6.2.1 Presidi

- prepara e tarmetta la gliesta da tractandas
- meina las sesidas
- execuescha las votaziuns el parlament
- meina la discussiun duront las sesidas dil parlament
- decida en cass da paritad

6.2.2 ActuarA

- meina il protocol dallas sesidas
- substituescha il presidi

6.2.3 Commembers/commembras

- separticipeschan alla discussiun
- representan il meini dalla classa el parlament

6.2.4 AssesurAs

- defineschan per l'entschatta digl onn da scola (sesida iniziala dil team SUP) ils termins per las sesidas fixas dil parlament da scolarAs
- observan che tuttas leschas vertentas vegnan risguardadas
- han il dretg da veto sche decisiuns dil parlament cunterfan allas leschas vertentas (lescha da scola, uorden da scola etc.)
- sustegnan il parlament nua ch'ei basegna
- ein ligiom denter parlament e persunas d'instrucziun, meinapartiziun, resp. Cussegl da scola

- survigileschan las finanzas e surdattan al meinascola/meinapartiziun tuttas quitanzas necessarias

7. Finanzas e preventiv

7.1 Indemnisaziuns

Ils giuvenils ch'ein delegai el parlament da scolarAs vegnan indemnisai cun in'occurrenza finala alla fin da lur perioda d'uffeci, la quala ha liug duront il temps da scola. Plinavon han presidentA ed actuarA il dretg sin duas lecziuns per semester per preparativas dil parlament.
Las persunas d'instrucziun che surprendan la funcziun d'assessurAs vegnan indemnisadas cun 10 lecziuns ad onn per lur lavur ordeifer las sesidas dil parlament, sco era per mintga sesida dil parlament cun ina lecziun. Era ellas astgan separticipar all'occurrenza finala.

7.2 Preventiv

Il parlament ha per onn da scola ina summa da frs. 600.- a libra disposiziun per impunder en projects. En cass d'expensas supplementaras sa vegnir inoltrau ina damonda a scret al Cussegl da scola.
Per l'occurenza finala stattan ulteriuramein frs. 400.- a disposiziun. Eventualas spesas dils assesurs (pdi) accumpignonts san vegnir inoltradas separadamein cun il formular correspundent.

8. Determinaziuns finalas

Quest concept survescha sco basa pil project «Parlament da scolarAs» e duei vegnir controllaus e tenor basegns adattaus suenter ch'el ei in onn en vigur.

Il concept ei vegnius approbaus dil Cussegl da scola ils 16-06-2021 ed entra en vigur cun l'entschatta digl onn da scola 2021/22.

Cussegl da scola Consorzi da scola Sumvitg-Trun

La presidenta	Il vicepresident
_____	_____
Erica Cavegn-Pfister	Baseli Tomaschett

Controlla da versiun	
Versiun originala	Fevrer 2021
Versiun approbada	16-06-2021